

VRIJ BELGIË, weekblad van de Belgisch loyale flamingantische (passivisme) vluchtelingenpers, uitgegeven te Den Haag (1915-1918), onder hoofdredactie van Frans van Cauwelaert en Julius Hoste (jr.).

Het blad, waarvan het eerste nummer verscheen op 27 augustus 1915, werd gesticht tegen het dagblad *De Vlaamsche Stem*, dat de richting opging van de bestuurlijke scheiding en een voorwaardelijk loyalisme. *Vrij België* had een cultuurflamingantische kijk op de V.B. en stelde zich – binnen het principiële kader van onvoorwaardelijke trouw aan de unitaire staat en afwijzing van elke vijandige hulp – concreet tot taak het Vlaamse zelfbewustzijn te versterken en het binnenlandse karakter van de Vlaamse kwestie te bewaren door elke internationale regeling ervan af te wijzen. De werkelijke taalstrijd zou na de oorlog hervat worden. Het blad veroordeelde het activisme en zijn verwezenlijkingen scherp. Over zijn gespannen verhouding tot de *Frontbeweging*, programma-tisch afgescheurd door de eis van zelfbestuur, lichtte het weekblad zijn lezers niet in, doch beperkte zich tot een paar vermanende artikelen die enkel voor ingewijden betekenisvol waren. Op het vlak van de buitenlandse politiek sprak het blad zich uit voor het behoud van de neutraliteit, tegen eventuele annexaties en voor de vrijhandel na de oorlog. Het laatste nummer van dit weekblad, uitgegroeid tot het meest vooraanstaande van de passivistische pers, verscheen op 20 november 1918. In dat nummer schreef van Cauwelaert in zijn “Woord van Afscheid” “dat wij geen andere bedoeling hebben gehad dat ’t heil van ons Vlaamse volk en ’t welzijn van België, in de overtuiging, dat beider belangen niet tegenstrijdig, maar harmonisch verenigbaar zijn. In deze overtuiging, en aan onze burgerplicht gehoorzaam, hebben wij het aktivisme bestreden van meet af (...), hebben wij ook (...) met beslistheid de aanvallen afgewezen, welke de onverzoende tegenstanders van de Vlaamse gedachte aan dit onaantastbaar ideaal niet hebben gespaard (...).”

De voornaamste medewerkers van *Vrij België*, behalve van Cauwelaert (met 120 hoofdartikels) en Hoste, waren Gabriël Opdebeek, Aloïs Janssens, Emiel Hullebroeck, Alfons van de Perre, Edward Peeters, Huib Hoste, Arthur Buysse, Leo van der Essen, Paul de Keyser, André de Ridder, René Verdeyen, F. Wittemans, Abraham Hans, Johan de Maegt, Ernest Claes, Daan Boens, August van Cauwelaert, F. Francken en Gustaaf Sap. Volgens eigen opgave van het weekblad verspreidde het 7000 nummers en telde het 700 abonnees.

LITERATUUR: M. Cordemans, *Dr. A. van de Perre's oorlogsjaren*, 1963; – H.J. Elias, *25 jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, I, 1969; – R. Steyaert, *De Vlaamse politiek van het weekblad Vrij België*

1914-1918 en van het Vlaamsch Belgische Verbond 1917-1918, KUL,
onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1972.

ROZEMIE STEYAERT* EN REGINALD DE SCHRYVER